

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 022704 19 Uvp
Banja Luka, 11.05.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija, Strahinje Ćurkovića predsjednika vijeća, Edine Čupeljić i Smiljane Mrše, članova vijeća, uz učešće Nataše Božić zapisničara, u upravnom sporu po tužbi tužioca Javna ustanova Škola D., koga zastupa punomoćnik T. S., advokat iz D., (u daljem tekstu: tužilac), protiv rješenja tuženog Ministarstva, broj 07.032/050-242-1/17 od 26.03.2018. godine i rješenja broj 24.120/616-229-20-3/17 od 22.03.2017. godine Republičkog inspektora, u predmetu inspeksijskog nadzora, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj 11 0 U 022704 18 U od 09.04.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 11.05.2021. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se djelimično uvažava, stav 1. izreke presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj 11 0 U 022704 18 U od 09.04.2019. godine se preinačava tako da se tužba odbija kao neosnovana, a preinačava se i odluka o troškovima postupka u stavu 3. izreke tako da se zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka odbija kao neosnovan.

U preostalom dijelu, zahtjev se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom u stavu 1. izreke tužba u dijelu kojim se osporava rješenje broj 07.032/050-242-1/17 od 26.03.2018. godine Ministarstva, je uvažena i osporeni akt poništen; u stavu 2. izreke tužba u dijelu kojim se osporava rješenje broj: 24.120/616-229-20-3/17 od 22.03.2017. godine Republičkog inspektora je odbačena i u stavu 3. naloženo je tuženom da tužiocu nadoknadi troškove postupka u ukupnom iznosu od 1.077,50 KM, u roku od 30 dana od dana prijema presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja. Osporenim aktom, donesenim u izvršenju presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj: 11 0 U 020816 17 U od 26.02.2018. godine, mijenja se prvostepeno rješenje od 22.03.2017. godine i glasi: „Nalaže se Školi D. da poništi konkurs koji je objavljen u Dnevnom listu G. S., dana 24.08.2016. godine i da na upražnjeno radno mjesto nastavnika za praktičnu nastavu za zanimanje varilac, automehaničar i vodoinstalater, rasporedi nastavnika u skladu sa članom 76. stav 3. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju“.

Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta sud je obrazložio navodima da je osporeni akt donesen u izvršenju ranije presude istog nižestepenog suda od 26.02.2018. godine u kojoj je sud pojasnio primjenu odredbe člana 76. stav 1. i 3. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik RS“ broj 74/08-33/14) na način da iz tih odredaba zakona proizlazi da direktor srednje škole u kojoj se vrši popuna upražnjenog radnog mjesta, dužan da

prije raspisivanja konkursa utvrdi da li na području za koje je osnovan aktiv direktora srednjih škola, postoje radnici za čijim radom je djelimično ili potpuno prestala potreba u drugoj školi, što je u konkretnom slučaju i učinjeno, te je tužilac 17.08.2016. godine dobio obavještenje da nijedna škola na području regije D. zaključno sa tim datumom nije dostavila podatke o radnicima, koji su proglašeni ili koji bi mogli biti proglašeni tehnološkim viškom ili koji imaju umanjenu normu časova za radna mjesta za koja je raspisan konkurs. Shodno takvoj informaciji tužilac je u potpunosti ispoštovao proceduru propisanu navedenom odredbom kada je konkurs raspisao posredstvom Zavoda ... R. S. te isti objavio u Dnevnom listu G. S. dana 24.08.2016. godine. Činjenica koju navodi tuženi u osporenom aktu da je Škola proglasila 3 radnice tehnološkim viškom nije od uticaja s obzirom da su iste proglašene tehnološkim viškom 2012. i 2014. godine, što dalje znači da se ne radi o situaciji iz odredbe člana 76. stav 3. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju. Shodno navedenom sud nalazi da je pogrešan zaključak tuženog iznesen u osporenom aktu da je tužilac bio u obavezi da na upražnjeno radno mjesto u školskoj 2016/2017. godini nastavnika za praktičnu nastavu za zanimanje varilac, automehaničar i vodoinstalater rasporedi nastavnike za čijim radom je nekada u prethodnom periodu djelimično ili potpuno prestala potreba u školi pa stoga i 2012. i 2014. godine, odnosno da je bio dužan da izvrši prijem tehnološkog viška prije raspisivanja konkursa, bez obzira na vremenski rok kada su proglašeni tehnološkim viškom. Proizlazi da je tuženi pogrešnim tumačenjem odredbe člana 76. stav 3. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju pogrešno naložio tužiocu da poništi konkurs koji je objavljen u Dnevnom listu G. S. dana 24.08.2016. godine i na upražnjeno radno mjesto rasporedi nastavnike u skladu sa tim članom i zakonom čime nije postupio u skladu sa stavom suda iz pomenute presude u čijem izvršenju je donesen osporeni akt.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tuženi pobija njenu zakonitost zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu navodi kratki istorijat postupka ukazujući da je u prethodno provedenom postupku protiv presude nižestepenog suda od 26.02.2018. godine, u čijem izvršenju je donesen osporeni akt od 26.03.2018. godine, podnio zahtjev za vanredno preispitivanje. Tim osporenim aktom je izmijenio prvostepeno rješenje od 22.03.2017. godine i naložio da se poništi konkurs od 24.08.2016. godine i da se na upražnjeno radno mjesto nastavnika za praktičnu nastavu rasporedi nastavnik u skladu sa članom 76. stav 3. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju. Shodno navedenom smatra da je u potpunosti postupio u izvršenju navedene presude pa da je pobijana presuda nezakonita s obzirom na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. Uzimajući u obzir ovlašćenja prosvjetnog inspektora i radnje i mjere koje može da preduzima smatra da je pogrešno izveden zaključak suda da prosvjetni inspektor nije mogao naložiti zapošljavanje nezaposlenog lica u javnoj ustanovi bez javnog konkursa i da tuženi pogrešnim tumačenjem odredbe člana 76. stav 3. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju tužiocu naložio da poništi konkurs od 24.08.2016. godine. Sud ne uzima u obzir činjenicu da je prosvjetni inspektor upravo nadležan za nalažanje mjera u skladu sa članom 132. stav 5. tačka a) i e) navedenog zakona po kojima je ovlašten da naloži školi da poništi konkurs o prijemu nastavnika ukoliko je direktor škole raspisao konkurs a da prethodno nije obavijestio nadležni aktiv direktora o slobodnom radnom mjestu. Upravo je škola trebala da ukaže na aktivu direktora da je imala radnike koji su za navedena radna mjesta proglašeni kao tehnološki višak i bila je dužna da izvrši prijem tehnološkog viška prije raspisivanja konkursa. Shodno navedenom nejasna je konstatacija nižestepenog suda da se radnik koji je proglašen tehnološkim viškom smatra nezaposlenim, prijavljuje na Zavod za zapošljavanje i traži drugi posao, a da se ponovo može zaposliti samo putem konkursa po članu 76. stav 1. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju i u toj situaciji ukoliko nađu posao ne mogu zasnovati radni

odnos po članu 76. stav 3. navedenog zakona, ali da u suprotnom mogu jer su prije svega zaštićena prema odredbama člana 140. ranijeg i člana 190. sada važećeg Zakona o radu, a i po odredbama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju, član 76. stav 3. toga zakona. S obzirom da je ova odredba *lex specialis* u odnosu na Zakon o radu nastavnika koji je proglašen tehnološkim viškom ima mogućnost da zasnuje radni odnos bez raspisivanja konkursa, bez ograničenja roka a ne samo u roku od godinu dana koji je propisan odredbama Zakona o radu. Ova odredba se primjenjuje još od 2008. godine i nije bilo problema da radnici koji su proglašeni tehnološkim viškom na taj način zasnuju radni odnos. To što su škole dužne da na aktivu direktora dobiju informaciju ko su radnici koji su proglašeni tehnološkim viškom samo ukazuje na činjenicu da je zakonodavac odredio da se radna mjesta prvo popune radnicima koji su tehnološki višak. Iz navedenog proizlazi da ona škola koja je proglasila svog radnika tehnološkim viškom a ima potrebu za prijem radnika na isto radno mjesto ne može ni dobiti informaciju drugih škola da je to lice proglašeno tehnološkim viškom i tražiti od drugih škola da joj dostave podatke koje je ta škola imala, već će izvršiti prijem svog radnika. Imajući u vidu da Republika Srpska uređuje oblast obrazovanja i da su osnovno i srednje obrazovanje djelatnost od opšteg društvenog interesa, smatramo da je zakonodavac ovlašten da propiše uslove kod prijema radnika u radni odnos, tako da je isključivo stvar zakonodavne politike kako će se vršiti prijem radnika koji su proglašeni tehnološkim viškom. Predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači ili ukine.

Tužilac nije dao odgovor na zahtjev.

Razmotrivši zahtjev i pobijanu presudu shodno odredbi člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), kao i cjelokupne spise upravnog spora i predmetne upravne stvari, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Presudom nižestepenog suda od 26.02.2018. godine u čijem izvršenju je donesen osporeni akt, uvažena je tužba i poništeno ranije doneseno rješenje od 24.04.2017. godine kojim je odbijena žalba tužioca protiv prvostepenog rješenja od 22.03.2017. godine, a kojim je naloženo tužiocu da otkloni nedostatke po konkursu koji je objavljen u Dnevnom listu G. S. dana 24.08.2016. godine na način da na upražnjeno radno mjesto nastavnika za praktičnu nastavu za zanimanje varilac, automehaničar i vodoinstalater rasporedi nastavnika za čijim je radom djelimično ili potpuno prestala potreba u školi. Uvaženje tužbe sud je obrazložio stavom da u konkretnom slučaju nije bilo mjesta primjeni odredbe člana 76. stav 3. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju, odnosno da nije bilo mogućnosti da se popuna upražnjenog radnog mjesta nastavnika izvrši bez raspisivanja konkursa jer da se nastavnici tužioca koji su proglašeni tehnološkim viškom nalaze na Zavodu ... R. S. kao nezaposlena lica i mogu se zapošljavati samo putem konkursa zbog čega je nepravilno zaključivanje tuženog da je tužilac mogao mimo konkursa po pribavljanju podataka od aktiva srednjih škola zaposliti lica koja su ranije izvan perioda od godinu dana bila proglašena tehnološkim viškom. U ponovnom postupku kako je već naprijed navedeno tuženi osporenim aktom mijenja ranije doneseno rješenje u smislu da sada nalaže tužiocu da poništi konkurs koji je objavljen u Dnevnom listu G. S., dana 24.08.2016. godine i da na upražnjeno radno mjesto nastavnika za praktičnu nastavu za zanimanje varilac, automehaničar i vodoinstalater, rasporedi nastavnika u skladu sa članom 76. stav 3. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju. U pobijanoj presudi sud je zaključio da tuženi nije ispoštovao pravni stav, a i upute suda date u presudi od 26.02.2018. godine što je ponovno bio razlog za uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta.

U međuvremenu nakon donošenja pobijane presude ovaj sud odlučio o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje ranije presude nižestepenog suda od 26.02.2018. godine i presudom broj 11 0 U 020816 18 Uvp od 02.07.2020. godine zahtjev uvažio, pobijanu presudu preinačio tako da je tužbu odbio kao neosnovanu. Sud je zauzeo stav da je pravilno tumačenje sporne odredbe člana 76. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju koje ima tuženi po kojem je zakonodavac u stavu 3. te odredbe propisao izuzetak od raspisivanja konkursa i odredio da se radna mjesta prvo popune radnicima koji su tehnološki višak. Pri tome određuje da se pribave podaci sa područja za koje je osnovan aktiv direktora srednjih škola o nastavnicima ili stručnim saradnicima za čijim radom je djelimično ili potpuno prestala potreba u drugoj školi, ne sprečava da se na to radno mjesto izvrši raspoređivanje nastavnika ili stručnih saradnika za čijim radom je prestala potreba u istoj školi, niti je to zabranjeno ovom, a ni nekom drugom odredbom tog zakona. Osim toga u situaciji kao što je predmetna, s obzirom da je tužilac prethodno pribavio podatke od aktiva direktora i utvrdio da takvih radnika sa područja drugih škola nema, nema razloga da se prije raspisivanja konkursa ne izvrši prijem radnika za čijim radom je djelimično ili potpuno prestala potreba u toj školi, tj. kod tužioca.

Takođe je prihvaćen stav tuženog da se kod prijema nastavnika u radni odnos primjenjuju odredbe Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju, kao *lex specialis*, a Zakon o radu se primjenjuje samo na pitanja koja nisu regulisana Zakonom o srednjem obrazovanju i vaspitanju. Navedenom odredbom člana 76. stav 3. Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju, nije propisan rok za prijem nastavnika koji su proglašeni tehnološkim viškom, ali to ne znači da se zbog toga primjenjuje rok iz odredbe člana 190. stav 1. (ranije član 140.) Zakona o radu Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj: 1/16). Naime radi se o zapošljavanju nastavnog kadra, gdje se promjene u obimu nastavnog plana i programa i broja učenika, ne dešavaju u toku školske godine, pa je logično da rok i nije propisan Zakonom o srednjem obrazovanju i vaspitanju.

Shodno navedenom pravilno tuženi u zahtjevu ukazuje da je u konkretnoj situaciji Škola D., trebala da ukaže na aktivu direktora da je imala radnike koji su za navedena radna mjesta proglašeni kao tehnološki višak i da je bila dužna izvršiti prijem tog nastavnog kadra prije raspisivanja konkursa odnosno da ona škola koja je proglasila svog radnika tehnološkim viškom, a ima potrebu za prijem radnika na isto radno mjesto ne može ni dobiti informaciju od drugih škola da je to lice proglašeno tehnološkim viškom i tražiti od drugih škola da joj dostave podatke koje već ima, već treba da izvrši prijem svog radnika pod uslovom da je i dalje nezaposlen.

Iako je navedenom presudom ovog suda ostavljeno na snazi ranije doneseno rješenje, kod činjenice da je osporenim aktom zamijenjeno to prvostepeno rješenje u kojem je nalogom inspektora preciznije određeno postupanje tužioca to ovaj sud nalazi da je osporeni akt zakonito donesen i da ne stoji navodi suda za njegovo poništenje.

Iz iznijetih razloga, ovaj sud nalazi da su pobijanom presudom ostvareni razlozi iz člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tuženog uvažava na način određen u izreci ove presude na osnovu odredaba člana 40. stav 1. i 2. toga zakona, jer nisu ostvareni razlozi iz člana 10. ZUS za poništenje osporenog akta.

Shodno navedenom tužilac nema pravo na naknadu troškova upravnog spora, pa se preinačava i odluka o troškovima postupka, tako da se zahtjev odbija kao neosnovan, na osnovu odredbe člana 49. i 49. a) ZUS, u vezi sa odredbom člana 397. stav 1. Zakona o parničnom

postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03-61/13), koji se u upravnom sporu primjenjuje na osnovu odredbe člana 48. ZUS.

Pravilno je u stavu 2. izreke pobijane presude tužba odbačena jer je podnesena i protiv prvostepenog rješenja od 22.03.2017. godine, koji nije konačan upravni akt u smislu člana 7. stav 1. ZUS.

Zapisničar
Nataša Božić

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković